

**Pesticide
Action
Network**
Netherlands

Anreperstraat 91
9404 LC Assen
pan.netherlands@gmail.com
www.pan-netherlands.org

Aan: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Minister P. Adema
ministerLNV@minInv.nl

Aan: Vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
cie.Inv@tweedekamer.nl

Betreft: Wettelijke normen voor residuen van bestrijdingsmiddelen in snijbloemen en sierplanten

Datum: 07 februari 2023

Geachte Minister Adema,
Geachte leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

14 februari is het Valentijnsdag, de dag waarop velen hun geliefden een boeket of misschien een tuinplant geven. Wij nemen deze dag als aanleiding om opnieuw onze bezorgdheid uit te spreken over de verontrustende besmetting van snijbloemen en tuinplanten met residuen van in de EU verboden bestrijdingsmiddelen en/of met residuen die voor het milieu zeer schadelijk zijn. Wij vragen u hiertegen maatregelen te nemen.

In 2022 heeft PAN Nederland boeketten (tulpen, rozen en gemengde boeketten) op bestrijdingsmiddelen onderzocht¹. De conclusie is, dat rozen en gemengde boeketten té vervuild zijn met voor de gezondheid en biodiversiteit gevaarlijke bestrijdingsmiddelen, om ze op de markt te brengen. Gemiddeld bevatten gemengde boeketten 25 verschillende residuen en rozen gemiddeld 17. Deze extreme vorm van vervuiling wordt bevestigd door voorgaande onderzoeken naar sierteelt producten.

Ons onderzoek naar residuen in tuinplanten toont eveneens een bedroevend beeld. Gemiddeld zijn de tuinplanten met 10,7 verschillende residuen van bestrijdingsmiddelen besmet². Een deel van de gevonden residuen zijn als zeer giftig voor insecten geclassificeerd en zijn en zeer schadelijk voor de biodiversiteit.

Het ontbreken van regelgeving wreekt zich hier. Werknemers, bloemisten en consumenten kunnen zo aan hoge dosis pesticiden worden blootgesteld en de achteruitgang van insecten zal zich voortzetten.

Wettelijke maximaal toelaatbare gehalten bestrijdingsmiddelen ontbreken

Er zijn sterke aanwijzingen dat zowel voor lokale telers, personeel, omwonenden, als voor floristen negatieve effecten van de gevonden cocktails op de gezondheid en zijn evenals de reeds vaker

¹ <https://www.pan-netherlands.org/boeketten-met-gif/>

² <https://www.pan-netherlands.org/veel-gif-in-tuinplanten/>

genoemde biodiversiteit. In het bijzonder is de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen die in de Europese Unie verboden zijn, een groot risico.

In tegenstelling tot groente en fruit zijn voor snijbloemen en sierplanten geen wettelijk maximaal toelaatbare gehalten voor bestrijdingsmiddelen (MRL) vastgelegd. PAN Nederland vraagt u zich in te zetten voor een nultolerantie van verboden stoffen in snijbloemen en sierplanten.

Een derde gevonden werkzame stoffen in EU verboden

Nota bene: een derde van de gevonden werkzame stoffen is wegens te grote risico's voor de gezondheid en/of milieu als gewasbeschermingsmiddel in de EU verboden. Deze in de EU verboden middelen worden door de chemische industrie zoals Bayer, BASF of Syngenta geproduceerd en komen met een U-bocht via export en import weer bij ons terecht.

Hoge gehalten fipronil

In totaal zijn twee derde (in de EU verboden stoffen³, candidates for substitution⁴ en door PAN International als Highly Hazardous Pesticides⁵ geïdentificeerd) van de 76 gevonden werkzame stoffen gevaarlijk voor de gezondheid van de bloementelers, bloemenverkopers en/of de biodiversiteit. Daarbij zijn stoffen die al sinds 20 jaar verboden zijn, zoals acefaat of thiocyclam. Meer recent verboden middelen zoals fipronil (sinds 2017 als gewasbeschermingsmiddel verboden) is in de helft van de onderzochte gemengde boeketten en in één van de 4 boeketten rozen in hoge gehalten van 0,134 tot 0,224 mg/kg gevonden. Ter vergelijking: één microgram fipronil (0,001mg) per kg kool veroorzaakt een ernstige verstoring van de voortplanting van koolwitjes (Gols 2020).⁶

Onacceptabele situaties in bloementeel Ethiopië, Ecuador en Mexico

Er zijn aanwijzingen dat door het hoge gebruik van bestrijdingsmiddelen in de sierteelt negatieve effecten optreden. Universiteit Utrecht (Negatu, 2016)⁷ trof in het onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bloementeel in Ethiopië onacceptabele toestanden aan, zoals een zeer hoog gebruik van bestrijdingsmiddelen, onopgeleid en onbeschermd personeel, onverantwoordelijke omgang met afval(-water).

Handal⁸ heeft gekeken naar zwangere vrouwen in de Ecuadoraanse bloemenindustrie. Hij vond een verband tussen blootstelling van moeders en een vertraagde neurologische ontwikkeling van kinderen van 3- 23 maanden oud. Castillo-Cardena (2017) toonde een verband aan tussen bloementeel en geboortefwijkingen in een productiegebied in Mexico.⁹

Onderzoek bij bloemisten

Het onderzoek van Toumi (2017)¹⁰ naar de effecten van residuen van bestrijdingsmiddelen in snijbloemen op 25 bloemisten in België, verklaarden vier proefpersonen oogproblemen te hebben, één verklaarde ademhalingsproblemen en vier noemden irritaties en jeuk van de huid. Eén bloemist noemde hoofdpijn en terugkerende vermoeidheid, twee leden aan kanker, hadden huidallergieproblemen en één had schildklierproblemen.

³ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=search.as>

⁴ <https://www.legislation.gov.uk/eur/2015/408/introduction/2020-12-31/data.xht?view=snippet&wrap=true>

⁵ https://pan-international.org/wp-content/uploads/PAN_HHP_List.pdf

⁶ Gols R., M. F. WallisDeVries, J.J.A van Loon. 2020. Reprotoxic effects on the systemic insecticide fipronil on the butterfly *Pieris brassicae*. <https://royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rspb.2019.2665>

⁷ Negatu B., H. Kromhout, Y. Mekonnen, R. Vermeuel. 2016. Use of Chemical Pesticides in Ethiopia: A Cross-Sectional Comparative Study on Knowledge, Attitude and Practice of Farmers and Farm Workers in Three Farming Systems. <https://academic.oup.com/annweh/article/60/5/551/2196140>

⁸ Handal A. J., Siobán D. Harlow, J. Breilh, B. Lozoff. 2008. Occupational Exposure to Pesticides During Pregnancy and Neurobehavioral Development of Infants and Toddlers, *Epidemiology* • Volume 19, Number 6, November 2008

⁹ Julieta Castillo-Cadena & Fernando Mejia-Sanchez & Jerónimo Amado López-Arriaga, Congenital malformations according to etiology in newborns from the floricultural zone of Mexico state, *Environ Sci Pollut Res* (2017) 24:7662–7667

¹⁰ Toumi K, L. Joly, C. Vleminckx and B. Schiffers, 2017. Risk Assessment of Florists Exposed to Pesticide Residues through Handling of Flowers and Preparing Bouquets, *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2017, 14, 526 https://www.researchgate.net/publication/308537981_Pesticide_Residues_on_Three_Cut_Flower_Species_and_Potential_Exposure_of_Florists_in_Belgium

Zeer giftige insecticiden op tuinplanten

In het onderzoek van PAN Nederland waren alle 12 onderzochte tuinplanten met 2 tot 6 verschillende insecticiden besmet, die allemaal zeer toxisch zijn voor nuttige predatoren, water organismen of voor wilde bijen. Bijvoorbeeld: het insecticide Flupyradifurone, in 6 van de 12 tuinplanten aangetroffen, is voor nuttige insecten zoals wilde bijen, roofmijt en sluipwesp zeer giftig; deze stof is gelanceerd als 'opvolger' van de neonicotinoïden (o.a. van het bijengif Imidacloprid) en heeft een vergelijkbare werking op het zenuwstelsel. Blootstelling aan de nectar van deze planten kunnen directe schade opleveren voor bijen en andere insecten. De door PAN Nederland onderzochte tuinplanten zijn dermate met bestrijdingsmiddelen besmet dat ze voor de beplanting van balkons, tuinen of openbaar groen afgeraden moeten worden.

Daarom doet PAN Nederland een beroep op u om

- 1. in het Europees Parlement en bij de EFSA te pleiten voor de vastlegging van maximale residu limieten voor werkzame stoffen (bestrijdingsmiddelen) bij commerciële snijbloemen en tuinplanten.**
- 2. In het Europees Parlement te pleiten voor nultolerantie voor in de EU verboden werkzame stoffen bij commerciële snijbloemen en tuinplanten.**
- 3. in het Europees Parlement te pleiten voor een directe stop van de export van in EU verboden bestrijdingsmiddelen naar niet-EU landen.**

In een brief van de Europese Commissie 7/4/2022 (zie bijlage) wordt erop gewezen dat residuen in snijbloemen al meerdere keren tijdens de meetings van de lidstaten met het Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed besproken werd, maar dat geen van de lidstaten de commissie heeft gevraagd een wetgeving te ontwikkelen om de aanwezigheid van residuen van pesticiden in snijbloemen te reguleren.

Kunt u ons uitleggen waarom Nederland de Commissie nog niet om een wetgeving voor residuen in snijbloemen heeft gevraagd? Bent u van plan om binnenkort voor een dergelijke wetgeving te pleiten?

Graag ontvangen wij uw reactie en willen graag een overleg met u over dit belangrijke onderwerp.

Hoogachtend,

M. Mantingh (voorzitter PAN Nederland)

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL FOR HEALTH AND FOOD SAFETY

Food and feed safety, innovation
Pesticides and biocides

Brussels
SANTE.E.4.MRU.gb/(2022)1751755

Dear Ms Mantingh,

Subject: Your letter of 11 February 2022 calling to prohibit the export of banned pesticides and the import of flowers and ornamental plants with these chemicals and establish maximum residue limits levels

Thank you for your above-mentioned letter addressed to Executive Vice-President Timmermans and Commissioner Kyriakides, who asked me to reply on their behalf.

I would like to inform you that we are aware of findings or residues of pesticides in imported cut flowers and have already discussed this with Member States at the meetings of the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed in March 2017, May 2017, July 2017, October 2017 and October 2020¹. During the discussions, several studies related to the exposure of florists were referred to (among others, Toumi 2017, also mentioned in your letter).

Last year we made a survey among Member States in the Committee's Working Group on Post Approval Issues, asking whether national legislations or provisions regarding pesticides in commercial cut flowers are in place. The survey also requested additional information related to the import of cut flowers, the control of residues, and if specific risk mitigation measures were implemented at national level to protect people from exposure to pesticides from cut flowers, including all the possible categories of occupations (operators, workers, consumers, residents and bystanders).

The results of this survey revealed that Member States conduct only limited monitoring of residues in ornamental cut flowers. No labelling provision or particular risk mitigation measures are currently in place in Member States. However, as regards the use of pesticides in the production of cut flowers in the EU, Regulation (EC) No 1107/2009 provides that the potential exposure to plant protection products must be assessed before an authorisation is granted, which among others includes exposure of workers and residents living in the vicinity of areas where such products are used, via dermal contact

¹ Available at: https://ec.europa.eu/food/plant/standing_committees/sc_phytopharmaceuticals_en

Ms Margriet Mantingh
PAN Netherlands
Anreperstraat 91
9404 LC Assen
Email: pan.netherlands@gmail.com

and inhalation, both for uses in outdoor fields or greenhouses (depending on the intended use). Such scenarios can be assumed to represent a ‘worst case’ compared to the exposure of florists and, therefore, it can be assumed that the risk assessment is sufficiently protective for florists, whose exposure is typically much lower. Nevertheless, it is good occupational hygiene practice for florists to wear suitable protective gloves and comply with common hygiene rules during activities with frequent plant contact, in particular those that could cause skin injuries. The study of Toumi mentioned above, actually concludes that precautionary measures such as wearing protective gloves are sufficient to prevent health risks for florists.

About the use of banned pesticides outside the EU, the rules on the export and import of dangerous chemicals are defined in Regulation (EU) No 649/2012, which aims to promote shared responsibility and cooperative efforts in the international movement of hazardous chemicals, and to implement the Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent (PIC) Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade. The PIC procedure consists in sharing information on hazardous chemicals and complying with importing countries’ decisions. The EU Regulation goes beyond that and requires for many substances banned in the EU a country’s explicit agreement before exporting the product in question. In addition, the European Commission in its Chemicals Strategy for Sustainability committed to ban the production for export of hazardous chemicals that are banned in the EU. The Commission is currently considering a number of options for implementing this objective. An impact assessment will be launched in 2022, and the legal proposal is expected for 2023. Consultations will be conducted in the framework of a supporting study.

Summarising, I can confirm that the issue reported in your letter has been brought to our attention already earlier, and that we have discussed it repeatedly with the Member States at meetings of the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed. As you may have seen, the topic was again on the agenda of the meeting of the Committee on 30 - 31 March 2022, and we specifically drew Member States’ attention to your letter. So far no Member State has asked the Commission to develop legislation to regulate the presence of residues of pesticides in cut flowers.

Yours faithfully,

Klaus Berend
Head of Unit